

Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Małgorzata Krasnodębska-Tomkiel

UOKiK

DNR- 731-5(2)/10/DB

Warszawa, 6 stycznia 2010 r.

SECRETARIAT
Biuro Prac Senackich
wydano dn. 6.01.2010
odp. ....

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z przekazanym do tut. Urzędu oświadczeniem złożonym przez senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego na 46 posiedzeniu Senatu w dniu 17 grudnia 2009 r., dotyczącym nieprawidłowości występujących w zabawkach znajdujących się w obrocie handlowym, uprzejmie wyjaśniam, co poniżej.

Kontrolę wprowadzonych do obrotu zabawek prowadzi Inspekcja Handlowa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.) (zwana dalej: ustawa osoz),
- rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla zabawek (Dz. U. z 2003 r. Nr 210, poz. 2045, z późn. zm.) (zwane dalej: rozporządzenie MGPIPS), które wdraża do polskiego prawa postanowienia dyrektywy Rady Europejskiej 88/378/EWG z dnia 3 maja 1988 r. o harmonizacji prawa Państw Członkowskich dotyczących bezpieczeństwa zabawek.

W okresie trzech kwartałów 2009 r. skontrolowano łącznie 3160 zabawek, wykrywając różnego rodzaju nieprawidłowości w 728 wyrobach. Jednakże nie wszystkie stwierdzone nieprawidłowości mają wpływ na bezpieczeństwo użytkownika.

W podziale na poszczególne rodzaje nieprawidłowości wyniki kontroli kształtowały się następująco:

- brak znaku CE – 18 zabawek,
- nieprawidłowy znak CE – 60 zabawek,
- brak informacji o producencie bądź importerze – 103 zabawki,
- brak informacji o celowości zachowania opakowania z uwagi na znajdujące się na nim informacje – 245 zabawek,
- brak ostrzeżenia, że zabawka jest niebezpieczna dla dzieci w wieku poniżej 3 lat – 16 zabawek,
- brak wskazanego ryzyka w zabawkach, na których umieszczono ostrzeżenie, że jest ona niebezpieczna dla dzieci w wieku poniżej 3 lat – 138 zabawek,
- nieprawidłowy symbol graficzny dot. wieku dziecka (0-3), dla którego zabawka jest niebezpieczna - 16 zabawek,
- niezasadne umieszczenie ostrzeżenia, że zabawka jest niebezpieczna dla dzieci w wieku poniżej 3 lat – 148 zabawek,
- niespełnienie zasadniczych wymagań bezpieczeństwa w zakresie ostrzeżeń oraz instrukcji – 206 zabawek,
- niespełnienie zasadniczych wymagań bezpieczeństwa w zakresie zastosowanych materiałów, konstrukcji oraz wykonania – 115 zabawek.

Spośród ww. nieprawidłowości bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo użytkowników zabawek mają przede wszystkim niezgodności z zasadniczymi wymaganiami.

Poruszona przez Pana Senatora Kwiatkowskiego kwestia zawartości szkodliwych substancji chemicznych w zabawkach przedstawia się następująco.

W zakresie właściwości chemicznych zabawki powinny spełniać wymagania określone w § 17 rozporządzenia MGPIPS.

Zgodnie z tymi przepisami zabawki nie mogą zawierać substancji lub preparatów niebezpiecznych w ilościach, które mogą być szkodliwe dla bezpieczeństwa i zdrowia człowieka, w szczególności substancji rakotwórczych i mutagennych.

Ograniczenia dotyczą również dawki dziennej metali ciężkich (np. ołowiu, arsenu, kadmu, rtęci), które mogą się przedostać do organizmu dziecka.

Ponadto zabawki muszą spełniać wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004 r. w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji, obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych

i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających je produktów (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1762, z późn. zm.). W zabawkach zakazane jest stosowanie ftalanów: DEHP, DBP, BBP w stężeniach większych niż 0,1 % masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów, natomiast w zabawkach, które mogą być brane do ust - zakazane jest stosowanie ftalanów: DINP, DIDP oraz DNOP również w stężeniu większym niż 0,1 % w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów. Ftalany to substancje chemiczne (plastyfikatory), dodawane do wyrobów wykonanych z tworzyw sztucznych, szczególnie z PVC, w celu ich zmiękczenia. Wchłaniane do organizmu człowieka w zbyt dużych ilościach mogą negatywnie wpływać na rozrodczość, a także spowodować uszkodzenie wątroby i nerek.

W okresie trzech kwartałów ub. r. pod kątem występowania ftalanów zbadano 103 próbki zabawek (lalki, piłki, lornetka, materac, zestaw zwierzątek), z czego w próbkach 11 zabawek wykryto ftalany: DEHP i DINP w stężeniu przekraczającym 0,1 %.

Należy podkreślić, że w połowie ubiegłego roku w Dzienniku Urzędowym UE została opublikowana nowa, zmieniona dyrektywa dotycząca bezpieczeństwa zabawek (2009/48/WE), w której m. in. w bardzo znaczący sposób zwiększono wymagania chemiczne. Jednocześnie zabroniono stosowania w zabawkach substancji rakotwórczych i mutagennych, ustalono listę niedozwolonych substancji zapachowych mogących powodować alergie, a także rozszerzono listę metali ciężkich i zmieniono limity ich migracji z zabawek. Dyrektywa zacznie obowiązywać w połowie 2011 r., z tym że w zakresie wymagań chemicznych - w połowie 2013 r.

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że obowiązujące przepisy nie zobowiązują producentów do umieszczania na zabawkach informacji, że mogą one być niebezpieczne dla dzieci. Wyjątek stanowią zabawki przeznaczone dla dzieci w wieku powyżej 3 lat, które mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 3 lat. Na takich zabawkach powinno być umieszczone ostrzeżenie, że zabawka jest nieodpowiednia dla dzieci w wieku poniżej 3 lat, a także powinien być wskazany rodzaj zagrożenia, np. niebezpieczeństwo udławienia, uduszenia, zadzierzgnięcia.

Niezależnie od powyższego ostrzeżenia, na wielu rodzajach zabawek powinny być umieszczone inne ostrzeżenia, które dotyczą sposobu bezpiecznego użytkowania, np. na zabawkach wytwarzających dźwięki impulsowe o wysokim

poziomie powinno znajdować się następujące ostrzeżenie: „Ostrzeżenie! Nie używać w pobliżu uszu! Niewłaściwe użycie może spowodować uszkodzenie słuchu.”

Negatywne ustalenia kontroli obligują zarówno Inspekcję Handlową, jak i Prezesa UOKiK, do podejmowania działań mających na celu usunięcie nieprawidłowości bądź wycofanie z obrotu zabawek niespełniających przepisów rozporządzenia MGPIPS. Działania, jakie mogą być podejmowane wobec producentów lub importerów wyrobów niespełniających zasadniczych lub innych wymagań, regulują przepisy ustawy osoz.

W oparciu o wyniki kontroli zabawek wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej podjęły szereg działań mających na celu sprawne wyeliminowanie niezgodności z zasadniczymi wymaganiami, które można uznać za mniej istotne i łatwe do usunięcia, a także innych niezgodności. Już w trakcie kontroli umożliwiono przedsiębiorcom podjęcie dobrowolnych działań naprawczych.

Do mniej istotnych niezgodności należy np. niepełna lub niewłaściwa instrukcja montażu, użytkowania lub konserwacji lub niewłaściwa grubość folii zastosowanej na opakowanie zabawki.

Inne niezgodności polegają m. in. na: braku lub nieprawidłowym znaku CE, braku informacji o konieczności zachowania opakowania, etykiety lub ulotki, braku wskazanego ryzyka związanego z umieszczonym ostrzeżeniem, że zabawka jest nieodpowiednia dla dzieci w wieku poniżej 3 lat, nieprawidłowej treści ostrzeżenia, dotyczącego ograniczenia wiekowego.

Trzeba przyznać, że tego rodzaju niezgodności przedsiębiorcy usuwali nie tylko chętnie, ale też, co najważniejsze, sprawnie i skutecznie. Niejednokrotnie wystarczyła telefoniczna informacja, co jeszcze bardziej przyspieszyło podjęcie działań przez przedsiębiorców. Przypadki niepodjęcia dobrowolnych działań naprawczych albo opieszałość były sporadyczne.

Zgodnie z przepisami art. 45 do 47b ustawy osoz, przedsiębiorca wprowadzający zabawkę do obrotu ponosi odpowiedzialność karną za:

- niezgodność zabawki z zasadniczymi wymaganiami,
- umieszczenie oznakowania zgodności (znaku CE) na zabawce, która nie spełnia zasadniczych wymagań,

- umieszczenie na zabawce znaku podobnego do oznakowania zgodności (znaku CE), mogącego wprowadzić w błąd użytkownika, konsumenta lub dystrybutora tej zabawki,
- wprowadzenie do obrotu zabawki nieposiadającej oznakowania zgodności (znaku CE).

W okresie od stycznia do września 2009 r. Inspekcja Handlowa skierowała do organów ścigania 88 powiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Około 90 proc. stanowiły powiadomienia o niespełnianiu przez zabawkę zasadniczych wymagań.

W oparciu o ustalenia kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Handlową, w okresie trzech kwartałów br., Prezes UOKiK wszczął z urzędu 58 postępowań administracyjnych w sprawie zabawek, które nie spełniały zasadniczych lub innych wymagań. W tym czasie zakończył postępowania wobec 99 zabawek, wydając stosowne decyzje, tj.:

- 82 decyzje o umorzeniu postępowania na podstawie art. 41c ust. 2 ustawy o soz, tj. w związku z usunięciem niezgodności bądź wycofaniem z obrotu zabawek przez producentów lub importerów,
- 17 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu na podstawie art. 41c ust. 3 ustawy o soz – w przypadkach niepodjęcia stosownych działań przez stronę postępowania.

Należy zaznaczyć, że 55 decyzji o umorzeniu postępowania oraz 9 decyzji nakazujących wycofanie zabawek z obrotu dotyczyło postępowań wszczętych w 2008 r.

Rynek zabawek jest bardzo zróżnicowany, zarówno pod względem asortymentu – na rynku ustawicznie pojawiają się nowe rodzaje zabawek, jak i podmiotów działających na nim – od małych firm rodzinnych do światowych korporacji. Częstotliwość kontroli, które prowadzone są praktycznie przez cały rok, ma pozytywny wpływ na poprawę świadomości oraz zwiększenie wiedzy producentów, importerów i dystrybutorów w zakresie obowiązujących przepisów, co w konsekwencji skutkuje m. in. poprawą bezpieczeństwa zabawek. Najlepszym przykładem mogą być zabawki z tworzyw sztucznych z plastyfikatorami. Jeszcze 3 – 4 lata temu badania zabawek pod kątem zawartości ftalanów wykazywały ich obecność w niedozwolonym stężeniu w około 40 – 50 % zbadanych zabawek.

Badania przeprowadzone w ub. r. wykazały obecność ftalanów w 10,6 % zbadanych zabawek.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że liczba próbek przekazywanych do badań laboratoryjnych zależy od corocznie przyznawanych środków finansowych.

Uprzejmie informuję, że wyniki kontroli za trzy kwartały 2009 r., a także wyniki działań podjętych w przypadku zabawek niespełniających zasadniczych i innych wymagań, zostały szczegółowo przedstawione w „Raporcie – rynek zabawek światła wyników kontroli Inspekcji Handlowej”, opracowanym w grudniu 2009 r. i podanym do publicznej wiadomości na stronie internetowej UOKiK:
http://www.uokik.gov.pl/pl/informacja_i_educacja/informacja/komunikaty_prasowe/

Z poważaniem,

